

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

Nr 30.

Stockholm den 19 Augusti 1909.

2:a årg.

Prenumerationspris: 1/4 år... kr. 4: 50 1/2 år... kr. 2: 50 3/4 .. " 3: 50 1/4 .. " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 11—12. Sihlm 1909. F. Englunds Boktr.	Expedition och Annonsskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 % 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	--	---	--	---

Kvinnornas deltagande i kommunernas fattigvård och barnavård.

År 1904 företog Fredrika-Bremer-Förbundet en enquete för att utröna i hvilken utsträckning man i Sveriges städer begagnat sig af den rätt att invälja kvinnor i fattigvårdsstyrelser och skolråd, som lagen af år 1889 medgifvit. Resultatet blef icke lysande.*) Från 92 städer af de 93, till hvilka förfrågan aflåtits, ingingo svar som utvisade, att endast sexton hade kvinnliga ledamöter i sina fattigvårdsstyrelser, och att det sammanlagda antalet af dessa — ordinarie och suppleanter — uppgick till 22, hvartill kommo 10 inom Stockholm, af hvilka dock endast 4 i själfva fattigvårdsstyrelserna, de öfriga i styrelserna för olika fattigvårdsanstalter. Således inom Sveriges alla städer blott 32 kvinnor för att deltaga i vården om de tusentals kvinnor och barn som stadskommunerna hade att ordna för.

Kvinnliga ledamöter inom skolråden funnos blott i elfva städer, en i hvarje — såsom ordinarie eller suppleant — samt i Stockholm 7 eller tillhoppa 18.

Genom lagar af 1902 gjordes bestämmelser rörande vården dels af vanartade eller sedligt försummade barn, dels af fosterbarn. Dessa kategorier af barn hade förut varit prisgifna åt sina »vårdares»

godtycke, utan att någon hade rätt att ingripa mot den mest upprörande vanvård eller påtagliga förstoring. Nu öfverlämnades tillsynen öfver de förra åt en barnavårdsnämnd och öfver de senare åt en fosterbarnsnämnd. Till båda dessa nämnder äro kvinnor valbara. Där samhället så bestämmer kan dock nämndernas befogenhet öfverlätas i förra fallet åt skolråd, eller den myndighet som eljest utgör skolstyrelsen, samt i senare fallet åt hälsovårdsnämnd eller kommunalnämnd; i ingendera af dessa båda sistnämnda hafva kvinnor säte och stämma.

Särskild barnavårdsnämnd var 1905 tillsatt i 22 städer, och i 12 af dessa nämnder funnos kvinnliga ledamöter, till ett antal af 20, med 5 suppleanter; fem af de skolråd, som tjänstgjorde som barnavårdsnämnd hade kvinnliga ledamöter. — Särskild fosterbarnsnämnd var då tillsatt i endast en stad och kvinnliga ledamöter funnos i densamma. Hela antalet kvinnor i kommunala uppdrag var således 77.

En internationell kongress för fattigvård och välgörenhet skall nästa år ega rum i Köpenhamn och rapporter rörande vissa delar af denna verksamhet utarbetas för att läggas som grund för blifvande diskussion vid kongressen. En af de frågor, som på detta sätt skall behandlas, är den om kvinnans

*) Dagny 1904, Häft. f3, sid. 301.

Promenaddräcker och Kappor

Vid behof af dessa artiklar rekommendera vi en mycket god mellangren af 1:ma svenska och engelska tyger, solidt svenskt arbete efter bästa utländska modeller. OBS! Med detta goda fabriksprisbillighet finnes ingen konkurrens.

GUSTAF HOLMBLOMS KAPPAFFÄR, NORRMALMSTORG

D. M. Malmström

deltagande i fattigvårdsarbetet, såväl det legala som det frivilliga. Den bekanta doktor E. Muensterberg — en auktoritet på fattigvårdsarbetets område — är generalrapportör för denna fråga och alla land skola till honom insända sina särskilda rapporter. Med anledning häraf har äfven för Sverige en sådan utarbetats. Det är af rätt stort intresse för vårt lands kvinnor, att en sådan kommit till stånd just det sista året som den gamla förordningen gäller i afseende på kvinnornas tillträde till kommunala befattningar.

En kungl. kommitté, som är tillsatt för att utarbeta förslag till ändrad lydelse af fattigvårdsförordningen, har till landets alla kommuner utsändt fråge-cirkulär, däri bland annat begäres upplysning äfven om kvinnornas deltagande i fattigvården. Af svaren inhämtas i afseende på denna fråga — enligt en af kommitténs kansli gjord sammanfattning, som godhetsfullt meddelats — att särskilda fattigvårdsstyrelser äro tillsatta i 193 landskommuner, i alla de öfriga har kommunalnämnden högsta ledningen af fattigvården. För närvarande kunna kvinnor ej inväljas i kommunalnämnd och i de kommuner, där denna utgör fattigvårdsstyrelse, äro kvinnorna således uteslutna från det legala fattigvårdsarbetet. Af de 193 särskildt valda fattigvårdsstyrelserna hafva 10 en kvinnlig medlem hvardera och 15 ha två eller flera; endast 25 kommuner ha således tillförsäkrat sig kvinnlig medverkan på det område som främst är kvinnans: vården om barn, sjuka och orkeslösa.

Hvad landsortsstäderna angår finnas inom 31 af fattigvårdsstyrelserna kvinnliga medlemmar, en eller flera, till ett antal af omkring 50; således i en tredjedel af alla våra städer. Härtill kommer inom Stockholm 24 kvinnliga ledamöter af fattigvårdsstyrelserna och 2 af fattigvårdsnämnden samt i anstaltsstyrelserna 11; dessutom aflönar fattigvården en kvinnlig barnavårdsinspektör, föreståndarinna med kvinnligt biträde för utackorderingsbyrån och 12 kvinnliga biträden åt fattigvårdsstyrelserna eller 15 aflönade och således finnas tillhoppa 52 kvinnor i hufvudstadens legala fattigvårdsarbete. I stället för trettiotvå år 1904 finnas nu öfver hundra verksamma i städerna. En betydande ökning på fem år: antalet städer har fördubblats och de kvinnliga medlemmarnas antal mer än tredubblats. Det är i alla fall ett ytterst litet antal för hela vårt land; endast 150 kvinnor deltaga i vården af de 230,000 understödstagare, som landet hade vid afslutandet af räkenskapsåret 1907. Dessa hundratusental, som anlita kommunal hjälp, äro ej så mycket ett bevis på landets fattigdom, som fast mer på oföretagsamhet och bristande omtanke hos dess innevånare samt ett sorgligt försummande från samhällenas sida att vidtaga anordningar för de ekonomiskt svaga och lämpliga åtgärder för att förekomma nöd. Ett verkligt fattigdomsbevis är däremot, att ej flera än 150 kvinnor funnits lämpliga och villiga att utöfva den fostrande, skyddande och

ordnande verksamhet, som åligger dem, hvilka hafva högsta ledningen af landets lagstadgade fattigvård.

Att mångdubbelt flera deltaga med ifver och intresse i den frivilliga fattigvården är sannt, men sannt är tillika, att en ej ringa del af dessa utan reflexion följa sin känsla och ögonblickets ingifvelse och därför ej åstadkomma det gagn som de genom att låta förståndet äfven hafva sin talan skulle kunna göra. Ett deltagande i det legala fattigvårdsarbetet, under vissa nödvändiga yttre former samt med förpliktelse att väl använda andras medel, skulle väcka deras ansvarskänsla och skulle mer än något annat låta deras praktiska förstånd göra sig hörddt, därom vågar man hysa en säker förhoppning.

Å andra sidan skulle mera kärleksfull omtanke komma de understödstagande till del och en varm underström af längtan, att göra så många som möjligt till själförsörjande, lyckliga samhällsmedlemmar, bära upp alla sträfvanden till deras hjälpande. Fattigvården skulle — så hoppas man — genom kvinnornas insats däri, måhända kunna så småningom upphöra att utgöra en kall benämning allenast på en samhällsinstitution, som man mer eller mindre medvetet räknar på och litar sig till, på samma gång man ofta hatar och föraktar den och ej skyr att föra den bakom ljust, och i stället verkligen blifva, hvad som ligger i uttrycket, *vård* om de fattiga, som äro oförmögna att reda sig själfva och ej hafva någon närstående, som kan vårda, trösta och hjälpa dem.

Hvad beträffar kvinnornas deltagande i arbetet inom de nämnder och styrelser, som hafva det uppväxande släktets ledning om hand, så har detta utrönt genom fråge-cirkulär, tillsända alla kyrkoherdar öfver hela landet. De 1,248 inkomna svaren utgöra en värderik tillökning i Fredrika-Bremer-Förbundets arkiv. Svaren utvisa, att äfven på detta område kvinnornas deltagande i arbetet ännu är ringa.

Inom 835 kommuner äro utsedda särskilda skolråd, skilda från kyrkoråden — i hvilka senare kvinnor f. n. ej kunna inväljas — och i dessa skolråd finnas 108 kvinnliga medlemmar. Skolrådet utgör barnavårdsnämnd inom 700 kommuner; särskild vald barnavårdsnämnd finnes endast i 58. I 83 af dessa 758 styrelser som hafva tillsynen om sedligt försummade och vanvårdade barn, finnas kvinnliga ledamöter till ett sammanlagdt antal af 138. Ett trettiotal kvinnliga kretsombud äro i verksamhet. Fosterbarnsnämnder finnas särskildt valda inom 84 kommuner och i 50 af dessa sitta kvinnor som ledamöter, till ett antal af 132. *)

Inom Stockholm finnas i de olika församlingarnas skolråd 13 kvinnliga ledamöter. I öfverstyrelsen

*) Inom en del kommuner utgör kommunalnämnden barnavårdsnämnd såväl som fosterbarnsnämnd och inom ett ej obetydligt antal kommuner synas lagarna om dessa nämnder vara helt och hållet förbisedda.

för folkskolorna, som tillika är barnavårdsnämnd, finnes en kvinna. Hälsovårdsnämnden utgör fosterbarnsnämnd, således kan ingen kvinna där deltaga i ledningen, men såsom aflönade fosterbarnsinspektörer tjänstgöra fyra kvinnor.

Anledningarna till att inga kvinnor deltaga i arbetet angifvas i svaren från några håll. Från ett ställe säges, att det har visat sig ej vara af nöden att ha kvinnor med i det legala arbetet, emedan det »kvinnliga inflytandet eller deltagandet gör sig gällande på enskild väg eller i frivilliga föreningar». Från ett annat säges kort och godt: inga kvinnor med, »de förestå sina hus». Att en kvinna, som är verksam och intresserad af annat än »sitt hus», kan finna tid och tillfälle att göra något för det allmänna, utan att försumma sina familjeplikter, det betvivlas ännu af mången man och tviflarna kunna endast öfvertygas därigenom, att ett allt större antal kvinnor genom sitt handlingssätt visa att det går för sig. Det framhålles emellertid äfven, att många samhällen äro så små att endast ett fåtal kvinnor äro efter lag valbara samt att många af dessa äro gamla och därför ej hågade mottaga val.

Från och med nästa år bör dock detta sista skäl bortfalla, ty då blifva alla kommunalt röstberättigade kvinnor, gifta eller ogifta, valbara till alla kommunala uppdrag, utom landsting. Hvarje kvinna — äfven den gifta — som själf disponerar öfver inkomst af kapital eller arbete har rätt att deklarerera och att, om inkomsten uppgår till 550 kr., få sin egen debetsedel och blir därigenom röstberättigad. Den nu ofta hörda invändningen, att man ej vill välja

kvinnor, emedan de gifta ej äro valbara och de skulle vara mera lämpliga till många af de uppdrag hvarom frågan rör sig än de ogifta, förminsas därigenom i betydelse.

Att skolråd är förenadt med kyrkoråd kommer ej då att hindra kvinnors inväljande, lika litet som det kommer att utgöra något hinder ifall kommunalnämnden är fattigvårdsstyrelse.

Att kvinnorna på många håll söka att förbereda sig för de ökade kraf, som komma att ställas på dem genom den nya lagen är af stor vikt, ty i samma mån som de befinnas väl rustade för dessa uppgifter kommer känslan af belåtenhet med deras medarbetarskap att förnimmas. Anspråken på dem kommer att ökas både kvantitativt och kvalitativt, och det är hvad man måste önska, ej för kvinnans skull utan för samhällets. Samhället behöfver kvinnorna; mycket arbete väntar dem. Måtte många kvinnor stå färdiga och vara villiga att rycka in och göra sin plikt, äfven om det understundom kan kännas motbjudande. Mycket kan genom kärleksfull kvinnlig omtanke göras för beredande af tillgång åt alla af sol, ljus och luft i lekamlig och andlig bemärkelse. Genom god uppfostran och yrkesutbildning, i förening med kloka anordningar från samhällets sida, kan den kommande generationens lif göras lyckligare och bättre än den nuvarandes. Medverkan af kvinnorna ur alla läger är dock nödvändig för att ett lyckligt resultat skall nås. Hemmet är ej hem, om kvinnan saknas därinom; samhället blir aldrig hvad det bör vara, ett hem där alla trifvas, om ej kvinnor deltaga i dess gestaltning. AGDA MONTELIUS.

Florens.

IV.

Modeller och Tiggare.

Det knackade sakta på dörren och in trädde Paoli med en nedslagen min på sitt finskurna medaljansikte. Hans ståtliga hållning hade för en gång gifvit vika, och det låg något af döende gladiator i gången.

Hvad hade väl händt honom, han, som annars var så morsk och uppbar sin torso lika väl som någonsin en antik?

Hade han denna vecka förlorat mer än tolf centesimi — hans vanliga lott? Hade hans hustru fått trillingar? (något som vi på ateljén starkt befarat). Eller hade han i arla morgonstunden mött en kvinnlig puckel? hvilken i motsats till den manliga är ytterst olycksbådande.

Ansatt af frågor, kröp det snart fram att han behöfde 10 lire! — inte mindre!! — och det med detsamma!!!

Paoli var nämligen inte endast modell utan äfven akrobat och ville nu, med den företänksamhet som anstår en blifvande barnafader, börja samla i ladorna genom att gifva några elitföreställningar i ett tält, som han ämnat

slå upp utanför muren, alldeles midt emot oss. Ja, vi kunde nästan följa föreställningen från ateljéfönstret.

Men det finnes ett ondt i denna världen som heter »la prefettura», och den fordrade tio lires hyra i veckan för att tältet skulle få finnas utanför stadsmuren. Han hade bönfallit om uppskof och svurit vid sin blifvande sons (!) hufvud, att han efter söndagsföreställningen skulle rada upp tio lire i guld för dessa herrars ögon — men allt förgäfves. Hans hela hopp stod nu till främlingarna, dessa öfverrika och goda människor, af hvilka många kanske ägde ända till tio lire om dagen! — I sin fattigdom räknar italienskt småfolk alltid i dagsförtjänst, en månad är för dem redan något osäkert och oöfverskådligt, så mycket mera ett år.

I glädjen att betraktas som miljonärer var tian snart hopskramlad, och Paoli aftroppade à la romersk kejsare med spända muskler och sträckt hals.

Lördagen upprann strålande, med solrök öfver blånande

kullar. Porta Romana var iklädd sin röda toga af vinlöf med ett långt grönt släp, som sträckte sig utefter klostermuren, bakom hvilken de små prästadepterna sprungo och lekte tafatt i sina svarta sotaner, och fruktförsäljaren bar vattenmelonerna till ära — hans enda vara — blodröd skjorta och grön halsduk. Det var med ett ord en riktig festdag. En timme sedan tolfskottet gifvit signal till Florens alla kyrkor att stämma upp och sjunga glädjedagens pris, ljöd en liten trumhvirvel under ateljéfönstret och kvarterets alla slynglar och tjufpojkar kommo tågande i långa led med armarna om hvarandras hals. Med en viss pondus kastade de fram sin soldo, ja, det fanns de som togo första plats och betalade två, samt slunko in i den öppna tältgluggen. En halftimme senare ljöd en ny trumhvirvel, och efter mogen öfverläggning kommo vi till resultatet, att det var artigast och — med en sidoblick på en och annan våt lerfigur — klokast, att närvara vid föreställningen.

Paolis bleka hustru ville inte taga betalt af oss, och då vi inträdde i tältet kom hans frackklädda pappa, snarlik apan på ett positiv, och ledsagade oss till våra hedersplatser. Ett gripande ögonblick! Hela publiken reste sig, svängde med hattarna, stampade och skreko. Evviva, le signorine forestiere! Lefve de utländska fröknarna!

Ingen möjlighet att undkomma, och hvart man vände blicken en korseld af svarta, strålande ögon! Ändtligen tog akten sin början. Pappan ledde det hela, och Paoli, understödd af systrar och bröder, utfyllde de femton nummer som programmet utlofvade.

Då hänförelsen var som störst passade vi emellertid på att smyga oss ut genom en tältglugg för att undslippa alla afskedsdemonstrationer.

På måndagen hade Paoli fått en son och vår tia blef grundplåten till hans framtida uppfostran.

*

Gioconda kom inte! Fyra ögonpar riktades i stum fasa på klockan för att sedan vandra tillbaka till de påbörjade dukarna, hvilka alla, naturligtvis, voro predestinerade att intaga en rangplats på salongen och inbringa sina mästars både ära och guld. Och så skulle hela ens framtid gå i kras för en modells skull, bra hårdt eller hur? Men så är en artists lif!

Vore det en annan modell, hjälpte det med att föra ett fasligt väsen, men med Gioconda var det en annan sak. Hon gick dit hon hade lust och, hvad värre var, slutade midt i arbetet, om så föll henne in. Dock täflade alla Florens konstnärer om henne, ty hon poserade väl och hade en kropp, som i sin unga skönhet påminde om Snöklockan.

Hade vi inte gjort allt för att hålla henne kvar? Bjudit henne på vin, kakor och brända mandlar, aldrig afbrutit hennes sångstudier från modellbordet och med intresse lyssnat till hennes minst sagdt underliga historier och i går för att riktigt bräcka alla stormrika, engelska dilettanter bjudit henne på en fin ateljéfest — och så kom hon inte! Men den som gör sig till en narr, blir med rätta utskrattad!

Midt under dessa sorgsna betraktelser hörde vi skratt och lif på gården, och en kvart senare gjorde Gioconda sitt inträde. Hon var ännu iklädd den grönrandiga kjortel och det röda sammetslif som utgjort hennes gårdags-toalett, och hvars fulhet ej förmått dölja gestaltens fulländning.

— Goddag allesammans! ropade hon. — Vi hade bra roligt i går. Balens drottning kunde man kalla mig, eller hur? De främmande herrarna blefvo blytkära i mig, då jag dansade tarantellan och sjöng Boccacios: De vackra florentinskorna förakta kär-le-ken... Men äfven fröknarna sågo riktigt söta ut. Ja det var en vacker fest, och jag fick ett minne af den som varar för lifvet.

I detsamma vände hon sig om, och till vår fasa sågo vi, att den röda sammetskoftan var sönderskuren på flera ställen i ryggen, och hennes mörkblå linne, som tittade fram, fläckadt af blod.

— Hur gick det till? utropade vi.

Jo, svarade hon lugnt och började taga af sig sina få klädespersedlar, jag följde med ynglingarna, som spelade mandolin, ut till Certosa där det var dans, och när jag skulle gå in i min port på morgonen stod Antonio där och väntade mig. Han låter inte skämta med sig, han, fast han bara är en gosse på sexton!

Så flög hon med ett språng upp på modellbordet, svängde rundt ett slag, så att vi alla skulle få beundra skråmorna i ryggen, intog sin pose och började med sin nasalstämma att sjunga: De vackra florentinskorna förakta kär-le-ken...

*

— Hvad den är vacker! sade den puckelryggige tiggargubben med en blick af uppriktig beundran på bilden, som återgaf hans karakteristiska ansikte med de allvarliga ögonen och den höga pannan.

— Hvad den är vacker!

Så jämkade han sig tillrätta liksom för att riktigt njuta af lyckan att sitta och hvila i en ordentlig stol, medan han på samma gång förtjänade sitt uppehälle.

— Det är ganska hårdt arbete, ska' damerna veta, att gå och bedja om allmosor. Jag talar nu ej om dessa elaka människor, som förfölja främlingarna och som aldrig få nog, de äro röfvare, tjuvar... Det går inte bara med att sitta stilla som ni, och roa sig med att måla! Nej, man måste röra på sig och vara ute i alla väder, och rundturen om fredagarna kostar på en gammal man! Det förstås — skulle ens behof ej vara större än den halfblinde gubbens, han som kommer hit ibland, han, den stackars uslingen nöjer sig med två soldi om dagen, men jag, jag har alltid behöft mina fyra eller fem. Man kan ju inte lefva som en hund, eller hur?... slutade han, tog upp ur fickan en splitter ren, kulört bomullsnäsduk, viftade med den i luften och stoppade åter in den. Så lade han armarna i kors öfver bröstet och försjönk i tankar.

Efter en stund sköts dörren sakta upp, och tiggargubben Kan Inte — som vi kallade honom — steg på. Han hälsade ödmjukt på oss och sin förnäma kollega, hvilken nickade nådigt som en Buddha från sin höjd. Därpå började han framstamma:

— Kan inte i morgon, mina damer. Det gör mig hjärtligt ondt, ja, jag beklagar på det uppriktigaste, men jag har allvarliga förhinder... det är min dotterdotters namnsdag. Dagen därpå är det fredag, och många af mina fina familjer bo långt ut på landet. På lördagarna veta damerna att jag alltid är upptagen, och på söndagen går det förstås inte. Jag beklagar verkligen...

Ack den som bara kunde ha kört honom på porten, men gubben Kan Inte hade ett hufvud så nobelt som någonsin en signorone, och dessutom gifves det ögonblick i en artists lif, när tiggarmodeller äro ens enda lyx, och självporträttet redan koncipieradt.

Vi bådo honom således vara hjärtligt välkommen om måndagen, och han aflägsnade sig belåten i medvetandet om, att hvar och en är herre öfver sin stackare. Och det kändes skönt för en stackars tiggargubbe, som annars alltid måste sträcka ut handen och mumla en välsignelse.

Puckelryggen i stolen nickade beklagande och sade:

— Den mannen är en dåre! Jag har varit gift tre gånger och har många barn, men det har icke hindrat mig från mitt arbete. Aldrig har jag försummat att vara utanför S. Spirito efter mässorna både morgon, middag och kväll, och framför lotteribyrån på min gata om lördagarna, då arbetarna gärna stryka sig emot mig för att få tur med sina nummer. Madonnan har fått mer än ett vaxljus af mig, för att man är den man är och sluppit bli skapad till jettatore (människa med olycksbringande ögon).

Nu dånade tofskottet. Gubben kröp ner ur stolen, tog sin hatt och påk och skulle gå, men hejdade sig i själfva dörren, vred litet på sitt tunga hufvud i riktning mot sin bild och sade: — Hvad den är vacker! samt stapplade ut för att äta sin frukost, bestående af ett stycke bröd, en klunk vin och några rostade kastanjer.

A. L—n.

Den kvinnliga konsten på Svenska konstnärernas förenings utställning.

För att börja med skulptiserna: Märtha Ameen är endast representerad af en liten grupp i gips titulerad »Tåget passerar». Det är en af hennes uttrycksfulla hästbilder, där hon på ett öfverlägset sätt ej blott återger djurens anatomi och rörelser — resultatet af många års trägna studier af och umgänge med hästar — utan äfven och kanske mest hästens psykologi, hans emotioner och känslolif sådant det är eller skulle kunna vara. Fru Ameens djur äro alltid individer, individer som i sina ansikten och kroppar ge uttryck åt sitt personliga (för de flesta människor obekanta) sjäslif.

Ruth Milles har ett tiotal statyetter och reliefer. I den förra konstarten — ofta folktyper och genreartade motiv — har hon funnit sitt egentliga område, och här utvecklar hon en sjäfull och älsklig grace. »Ved från skogen» är särskildt vacker som rörelse, och reliefen »Efter väntan vid hafstranden» som gruppering.

Gerda Sprinchorn som alltsedan sitt första och i dubbel mening största exponerade konstverk »Kleopatras» — ett imponerande arbete — endast låter se småstatyetter och konstföremål, har ett par mindre barnfigurer.

Bland målarinnorna tillhöra de flesta landskaps-genren. Hos hvarje älskare af nordisk natur sätter Charlötte Wahlströms intima tafloer känsliga strängar i vibration. De äro inga ytliga synsensationer, utan verkliga genomlevade erfarenheter med en natur som hon älskar och förstår. Och genom sitt skolade behärskande af de tekniska uttrycksmedlen för-

står hon att på åskådaren öfverföra sina egna fina stämningar.

Lotten Rönquist har ett landskap, där solen bryter fram efter åskväder samt en interiör med barnfigur (eller ett mellanting mellan interiör och stilleben) »Vid jultid», båda målade med hennes vanliga sympatiska och kraftiga penselföring och saftiga färg.

Yngre landskapsmålarinnor äro Ester Kerner, Ellen Trotzig och Agnes Wieslander. Fröken Kerner har några samvetsgrannt studerade och vackert utförda stugmotiv, där hon genom sina lyckade färg- och belysningseffekter gör något intressant af de i och för sig mest intetsägande motiv.

Agnes Wieslander och Ellen Trotzig äro båda representerade med en rad landskap och stilleben, ärliga och duktiga arbeten utan all pose eller affektation. I sina landskap lyckas fröken Wieslander bäst med mulen belysning; hennes sol verkar ej sol.

Eva Bagge har några interiörer, och Fanny Brate äfven en liten interiör, hvars hufvudintresse rör sig kring reflexen från ett osynligt fönster, och en barnfigur tjänar ytterligare till att pointera detta intresse.

Djurmåleriet representeras af Ida von Schultzenheim och Harriet Sundström. Den senare känner och begriper sina modeller alltigenom och med några breda och träffande färgklickar antyder hon deras former och rörelser. Hennes här utställda saker verka uppskizzerade studier och anteckningar.

Anna Nordgren har ett utmärkt väl måladt, illa placeradt porträtt af en äldre dam, kanske det bästa af de här utställda alstren af kvinnlig målarkonst.

T. K.

Vårt nya hyllningsord.

Ungdomsmötet i Vänersborg den 11 juli hade samlat en människoskara på omkring 4,000 personer. Det var anordnad af stadens alla nykterhetsorganisationer och leddes af den entusiastiske och uppburne folkbildningsvännen ingenjör E. Fegraeus med samma mästerskap, som de 58 möten af detta slag, han förut varit ledare af. Tal, sång, regementsmusik och lekar omväxlade hela dagen.

Västergötland är ju jämte Småland själfva högkvarteret för konservatismen och det berättades, att från vissa håll man såg snedt på vårt ungdomsmöte, därför att man anar "något bakom", nämligen frisinne. De kretsar, som kraftigast arbeta för frisinna idéer i dessa landsändar, äro nämligen nykterhetsfolkets. För att minska mängden af unga lyssnare till hvad farligt som där kunde sägas hade stadens kyrkoherde gifvit sina konfirmander order att infinna sig i dagens alla gudstjänster samt kl. 2 e. m. till en andaktsstund, inkom anordnad för dem samt deras föräldrar och målsmän och afsedd att utröna, hvilka af dem som verkligen intresserade sig för nattvardsläsningen. Andra konkurrerande företag vore en stor idrottsfest, anordnad af "the upper ten", samt en dansfest å stadens vackraste förlustelseplats, anordnad af den yttersta vänstern. Det var därför ganska förvånande, att ungdomsmötet fick en så storartad anslutning.

Emellertid var det icke utan att en opposition mot något bestående förekom på detta möte, en opposition, som jag för min del för första gången mötte och genast anslöt mig till.

Denna opposition gällde det gamla hyllningsordet *hurra*.

Jag fick vid detta möte veta, att *hurra* är ett turkiskt ord, som betyder "af med hufvudet". I den turkiska armén ropas *hurra* vid anstormning mot fienden och ordet är ett kraftigt uttryck för den blodiga förhoppningen att inom kort hans hufvud skall rulla på marken. Ryssarna funno ett synnerligt behag i både ordet och den tanke, det innesluter, och från Ryssland vandrade det öfver till oss.

Det går således icke hädanefter att tala om "ett svenskt *hurra*", "ett ursvenskt, äkta, uppsaliensiskt, niofaldigt *hurra*" o. d. *Hurra* är enligt denna förklaring barbari — barbari till både klang och form och innehåll — men icke infödt svenskt, icke för oss fosterländskt.

När min sagesman forskat i häfderna för att finna ett ursvenskt uttryck för de känslor vi vilja inlägga i ett en- eller flerfaldigt *hurra*, kom han underfund med att våra fäder sen urminnestid användt ett hälsnings- och hyllningsord, som till klang, form och innehåll alldeles icke är barbariskt utan ädelt och storslaget mänskligt, nämligen *hell*. Mötet gick entusiastiskt med på att utbyta *hurra* mot *hell* och så ropades *hell* för fosterlandet, för midsommaren, m. m.

Och slutligen utbragtes af ingenjör Fegraeus ett femfaldigt *hell* för kvinnan. Det klang härligt. Det låg däri en klangfärg, som gaf sig alldeles af sig själf — något ljusst, fast, som en trohetens försäkring, något varmt som af goda önsknings.

Om nu detta *hell* kommer att vinna vårt folks öra, så kunna vi kvinnor vara med i hvarje hyllning, där det höjes, det är min öfvertygelse. Hvem vet icke hur orimligt svårt det är för oss kvinnor att *hurra*. Jag har i alla tider haft en stark aversion mot den där fula, tarfliga ljudförbindelsen, där r rullar i midten som en stor, ilsken hunds morrande. Andra kvinnor måtte intuitivt känna samma aversion, ty det är oss helt enkelt omöjligt att åstadkomma detta hotfulla, ilskena morrande.

Nu fick jag förklaringen. Kvinnan anar den brutalt, den mordiska tanke, den vilddjursönskan, som tolkas af det onomopoetiskt, men som glömts bort, sedan det

öfverförts från slagfältet till alla möjliga områden, där det kommer som en ulf i fårakläder.

Men det vackra ordet *hell*, som innesluter manlig kraft och fasthet samt kvinnohjärtats kärleksfullaste lyckönskningar, det är som intuitivt framsprunget på mänskliga läppar för att låta mäns och kvinnors röster sammanmälta i ett harmoniskt helt af stark musikalisk klang och hög etisk innebörd.

Skulle nu våra goda önsknings för detta nya och urgamla ord fyllas, så vill jag i kvinnornas arkiv ha berättat, att på ungdomsmötet i Vänersborg den 11 juli 1909, så vidt jag vet, för första gången i ny tid den svenska kvinnan hyllades med ordet *hell*.

JENNY VELANDER.

Programmet vid Internationella Fredskongressen i Stockholm 1909.

Ur programmet för kongressen, hvilken som bekant hålles den 29 aug. — 5 sept. meddela vi följande:

Söndagen den 29 augusti: Kl. 11. Fredsgudstjänst i Storkyrkan och fredspredikningar i stadens öfriga gudstjänstlokaler. Kl. 6. Religiöst fredsmöte i Blasieholmskyrkan. Kl. 8,30. Välkomstfest anordnad af Stockholms fredsförening och Internationalis Concordia.

Måndagen den 30 augusti: Kl. 11—1. Kongressen öppnas i Riddarhuset. Kl. 2—4. Bernbyråns kommittémöte och generalförsamling. Kl. 4—6. Kommittéer. Kl. 8,30. Mottagningsfest å konstindustriutställningen.

Tisdagen den 31 augusti: Kl. 9,30—11. Kommittéer. Kl. 11—1. Första kongressmötet. Kl. 2—5. Andra kongressmötet. Kl. 8. Offentligt möte.

Onsdagen den 1 september: Kl. 9,30—1. Tredje kongressmötet. Kl. 2—3,30. Kommittéer. Kl. 4. Utflykt till Saltsjöbaden. Kl. 6. Middag å Saltsjöbaden. Kl. 8,30. Hemfärd.

Torsdagen den 2 september: Kl. 9,30—1 Fjärde kongressmötet. Kl. 2—3. Kommittéer. Kl. 3—6. Reserverad tid. Kl. 8. Offentligt möte.

Fredagen den 3 september: Kl. 9,30—1. Femte kongressmötet. Kl. 1—6. Besök å Nordiska museet och Skansen med lunch. Kl. 8. Offentligt möte.

Lördagen den 4 och söndagen den 5 september: Utflykt till Uppland, Dalarne och Göteborg.

Sveriges Kvinnliga Fredsförening, som sedan 1898 verkat för freds- och skiljedomstanken i vårt land, har, samtidigt med offentliggörandet af kongressens program, utsändt nedanstående upprop:

Till kongressen väntas en mängd kvinnor och män, berömda inom såväl den vetenskapliga som politiska världen i Europa och Amerika.

Då den nödvändiga förutsättningen för deltagande är inträde i en fredsförening, så tillåta vi oss härmed uppmana intresserade att ansluta sig till Sveriges Kvinnliga Fredsförening. Anmälningar om inträde i föreningen ske lämpligast till fru C. Örtenblad, 7 Urvädersgränd, Stockholm.

De som önska deltaga uti kongressen torde anmäla sig ju förr dess hållre under adress *Fredsbyrån, Stockholm*, på det att hvarje deltagare må kunna noggrant inregistreras och i god tid erhålla alla nödvändiga meddelanden. Anmälningen bör åtföljas af kongressafgiften, kr. 5,50, då medlemskort genast tilländes, hvarför noggrann adress bör uppgifvas.

Det vore en heder för Sverige om dess kvinnor ville gifva ett uttryck åt sin fredsvänlighet genom att talrikt bevista världsfredskongressen, när vi nu för första gången hafva glädjen att mottaga den i vår hufvudstad.

<i>Emilia Broomé.</i> Ordförande.	<i>Ann-Margret Holmgren.</i> v. Ordförande.	<i>B. Örtenblad.</i> Kassaförvaltare.
<i>Fanny Petterson.</i> Sekreterare.	<i>Anna Brita Bergstrand.</i> Sekreterare.	<i>Alida Jakobson.</i> Sekreterare.
	<i>Ester Åkeson.</i>	

Notiser.

Fredskongressen inställes. När Dagny redan lagts i press, kom meddelandet att kongressen inställes, hvarför det blef för sent att utbryta programmet för densamma.

Sjuksköterskorna och kvinnorösträtten. Vid den internationella sjuksköterskekongressen i London sistlidne juli fattades en resolution till förmån för politisk rösträtt för kvinnor. Resolutionen framlades af den internationella kvinnorösträttsalliansens första vice ordförande mrs Fawcett, som framhöll, att de två kvinnosammanslutningarna i det hufvudsakliga arbetade för samma mål. Sjuksköterskekongressen arbetade för höjande af sjuksköterskornas ställning, medan den internationella kvinnorösträttsalliansen arbetade för ingenting mindre än höjandet af alla kvinnors ställning öfver hela världen.

Nykterhetsfrågan och kvinnorösträtten. Vid den nyligen i London afhållna stora internationella nykterhetskongressen yttrade den kände statsmannen sir John Cockburn, f. d. premierminister i Syd-Australien, att Australien hade genomfört den största af alla nykterhetsreformer — det hade gifvit rösträtt till kvinnorna — och om något annat land menade allvar med sina nykterhetssträfvanden, skulle det handla på samma sätt.

Till Dagnys prenumeranter!

På grund af pågående typografstrejk kunde Dagny tyvärr ej utsända något nummer förra veckan. Af samma orsak utkommer detta nummer i ovanligt litet format. Vi vädja till våra prenumeranters öfverseende och skola i kommande nummer söka lämna ersättning för hvad våra läsare nu gått miste om.

Red.

Svensk rösträttslitteratur till Tyskland. Från Schlesischer Verein für Frauenstimmrecht har inkommit en anhållan om rättighet att få till tyskan öfversätta den på Stockholms F. K. P. R:s initiativ utgifna agitationsskriften "Bröllopet på Ensillre" af Ragnhild Modin.

Kvinnornas rösträttsrörelse. På initiativ af fru Julia Rydström bildades den 1 augusti i Stenstorp den 146 föreningen för kvinnans politiska rösträtt. Föreningen anslöt sig till Landsföreningen.

Den 8 aug. höll doktorinnan Jenny Velander i Stenstorps folkhögskola ett föredrag om Kvinnans kommunala och politiska uppgifter. Det utmärkta föredraget åhördes med spändt intresse af de närvarande, som tackade med lifliga applåder. Föredraget hade kommit till stånd genom Landsföreningens försorg.

Arbetardöttrarnas uppfostran. Disponenten å Stora Kopparberg E. J. Ljungbergs kända frikostighet har ånyo tagit sig ett vackert uttryck, i det hr Ljungberg donerat medel till inrättande af tre hushållsskolor för döttrar till Stora Kopparbergs bergslags arbetare. Äfven husmoderskolan i Älfkarleö, hvilken är i verksamhet sedan den 16 april detta år, har tillkommit på disponenten Ljungbergs initiativ.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halft priset eller 7½ öre pr mm.)

Kindergarten

(Lekskola).

En ung flicka, som genomgått åttaklassigt läroverk och fullständig kurs vid Berliner Frøbels-Vereins Kindergartenseminarium, önskar anställn. som lärarinna vid lekskola eller i familj. Utmärkta ref. Svar märkt "M. S.", vidarebefordras af S. Gumællii Annonbyrå, Sthlm.

Å större herregård

i folkrik trakt där godt och vänligt hem finnes (icke inackorderingsställe) önskar bättre medelålders flicka någon tids sysselsättning mot fritt vivre och fria resor. Mångårig vana vid hushållsgöromål samt tillsyn af enkelt men ordningssamt hem. Goda referenser. Svar till "Omväxling", Sv. Dagbl. annonskontor, f. v. b.

Flicka

som genomgått 8 kl. läroverk, önskar till hösten plats som guvernant för mindre barn. Svar till "18 år", Antikvariatet, Örebro.

LEDIGA PLATSER.

En bättre flicka,

på Herren troende, med kunskap och förmåga att göra ett hem treffligt samt sinne för barn erhåller genast plats i större stad i mellersta Sverige hos mindre familj där husmoder saknas. Fotografi, betyg, rekommendationer samt uppgift om ålder torde sändas under adress "Köpman 40", Fredrika Bremerförbundets expedition, Stockholm.

Prisk och pålitlig barnfröken får plats på landet att biträda vid värden af en 16 mån. flicka. Lön 100 kr. om året. Svar till fru Ekman, Hjerpås.

Modebyrån,

Drottninggatan 81 A, 2 tr.
Stockholm.

A. T. Brunkeb. 719. R. T. Vasa 261.

meddelar råd

vid val af damtoalletter, färger, modeller m. m., vid ordnandet af väningar, dekorerung för fester m. m. Uppköper modevaror för damer i landsorten. Moderat arvode.

Fru A. Beijer, kl. 11—5.

Gynna

Dagnys annonsörer!

Deposition & Sparkassa

4 1/2 %

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Marianelunds Praktiska skola.

Sveriges mest vidtomfattande praktiska läroanstalt, på kristlig grundval, med Realskola, Gymnasium, Handelsinstitut, Teknisk skola, Landtmannaskola, Juridiskt seminarium för länsmansaspiranter och polismän, Hushållsskola, Slöjdskola och Slöjdläroinneseminarium, Musikskola m. m., börjar sina huvudkurser 15 augusti med nyinträde 1 och 15 september, 1 oktober, 1 november och 10 januari. Denna skola, den mest snabbläsande, har bibringat elever med endast folkskolan som underlag realskoleexamen på 7 å 8 månader och läst in ett par årskurser vid Sveriges mest framstående tekniska skola på lika många månader. Vid skolan förekommer undervisning i djurskyddslära för alla eleverna. Vacker natur, härlig luft. Bad. Illustrerade prospekt mot 2 porton.

Albert Lindström,
Marianelund.

Högre Lärarinneseminariet vid Stiftelsen Kjellbergsska Flickskolan.

Med anledning af Riksdagens beslut, att Statens högre Lärarinneseminarium fortfarande skall vara treårigt, kommer det med Kjellbergsska Flickskolan förenade Seminariet att omorganiseras till ett **treårigt Högre Lärarinneseminarium.**

Till inträde i afdelning I berättigar fullständigt afgångsbetyg från 8-klassig flickskola eller genom inträdesexamen styrkta motsvarande kunskaper. Studentkor kunna vinna inträde i Seminariets näst högsta afdelning.

Ansökningar, åtföljda af betygsskrifter, frejde- och läkarebetyg, torde före 1 sept. insändas till Seminariets föreståndarinna, Södra Vägen 23, Göteborg.

Göteborg den 1 juni 1909.

(Nord. AB. 40674)

STYRELSEN.

**Rodenstamska
Slöjd- och Hushållsskolan**
Hudiksvall.

Husmoderskurs. Skolkökslärarinneskurs. Slöjdläroinneskurs. Hemslöjds- och Växtfärgningskurs.

Bomullsklädningar i afpassade bitar, 8 mtr. äkta färg, vackra randiga eller rutiga mönster, erhålles till 2,85 st., d:o bättre qualite, extra fina mönster till 3,20 st. Otto Oskarson, Gamla Kungsholmsbrog. 23 A, Stockholm.

Fördelande och smärtstillande

verkar Salubrinbehandling såväl å hämorrhoider som å blodstockningar i allmänhet, då det användes utspädt och på sätt som i bruksanvisningen meddelas. Tillhandahålles i Parfym-, Speperi- & Färgaffärer. Partilager hos Geijer & Co., Akademi-gränd 1, Stockholm.

HEMSKOLA.

I godt hem på landet nära skog och sjö mottagas några sent utvecklade eller klena barn mellan 6 och 12 år för utvecklande och fostrande vård. Början 1 sept. Svar märkt "Prästgård" under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Nya Nådhammarhemmet Djursholm

Riks Djursh. 122. A. T. Djursh. 52 erbjuder klena och nervösa personer ett lugnt och stilla hvilohem. Pris pr dag 5—8 kronor.

Kvinliga agenter.

i landsorten sökes för lättsäld artikel. Hög provision. Reflekterande vände sig i bref till **A. L.,** Dagnys expedition.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har dei länge varit ett sina värdepapper och skötsel af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatsafdelning (Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4),

som under garanti af Stockholms Enskilda Bank åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatsafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatsafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatsafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatsafdelningen, underrättar Notariatsafdelningen gäldenären därom att räntorna å inteckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatsafdelningen, att inteckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad inteckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter Stockholms Enskilda Bank därigenom uppkommen skada.

Förvaringsafgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Fem praktiga äfventyrsböcker för barn och ungdom.

Tsarens kurir. Berättelse för barn och ungdom. Smedberg. 352 sidor med 47 illustrationer af Karl Aspelin. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Parzival. En riddarsaga från medeltiden. Bearbetning af Hugo Gyllander. 259 sidor. Med 45 illustrationer af Ingeborg Uddén. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Sagogrottan i Sagoskogen. En samling sagor af Harald Östenson. 303 sid., 50 illustrationer. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Den hemlighetsfulla ön. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 312 sidor, 44 illustrationer af Brita Ellström. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Hjälten bland hjältar skildrade för barn och ungdom af Marie Louise Gagners. 304 sidor, 33 illustrationer af Edv. Berggren. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Erhålles i hvarje bokhandel eller direkt från

Folk skolans Barntidnings Förlag, Stockholm. (Stina Quint.)

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Kvinnornas deltagande i kommunernas fattigvård och barnavård. Af *Agda Montelius.*

Florens. Modeller och tiggare. Af *A. L.—n.*

Den kvinnliga konsten på Svenska konstnärernas förenings utställning. Af *T. K.*

Vårt nya hyllningsord. Af *Jenny Velander.*

Programmet vid Internationella Fredskongressen i Stockholm 1909.

Notiser.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.